

УДК 339.972

**СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН**

Дугінець Ганна Володимирівна, доцент кафедри міжнародної економіки КНТЕУ, м. Київ, канд., екон., наук, доц.

Duginets Ganna, Associate Professor, PhD, Department of International Economics, KNUTE, Kiev

Duginets G. The environmental factors affecting the forming of international competitiveness of European countries.

The study determined that the governments of developed countries put the environment problem among the main aspects of their policy, thus making the environmental aspect an increasingly important factor of competitiveness and development strategy of international business. The key indicators of "Global Competitiveness Index, adjusted for consistency" were researched. It has been determined that, as a result of implementing the concept of sustainable development? profound changes undergo in the structure of national economy, advanced energy saving technologies are being implemented, and new industries are being formed in most developed countries. The United States, Japan and countries of Western Europe, especially Germany, are taking the lead in creating ecological industries and exporting ecological goods. The key opportunities, which present themselves due to taking into consideration the ecology factor in increasing international competitiveness, are identified on the basis of the study results. It is proved that the transition to a new model of development does not happen by itself, but with the help of a focused environmental policy that allows companies to reduce costs, creates new markets for the company's products, causes companies' withdrawal, in case that they are unable to conform to the high environmental standards, and protects advanced environmentally oriented business from foreign competition. It is concluded that combining economic and environmental factors of international competitiveness forms a new model of economic development, which corresponds to the realities of globalization of the economy in the context of the new millennium.

Дугінець Г.В. Сучасні екологічні чинники формування міжнародної конкурентоспроможності європейських країн.

В дослідженні визначено, що уряди розвинених країн ставлять екологію в якості одного з центральних напрямків своєї політики, роблячи природоохоронний аспект все більш важливим фактором конкурентоспроможності та стратегії розвитку міжнародного бізнесу. Досліджено основні індикатори «індексу глобальної конкурентоспроможності, скоригованого на сталість». Зазначено, що у більшості розвинених країн в результаті здійснення концепції сталого розвитку відбуваються глибокі зміни в структурі національної економіки, прискорено впроваджуються передові ресурсозберігаючі технології, формуються нові галузі виробництва. Заходи з охорони навколишнього середовища часто призводять до прямого зниження витрат виробництва завдяки скороченню виробничих витрат, мінімізації втрат переробки відходів. Лідуючі позиції по створенню екологічних виробництв та експорту екологічної продукції займають США, Японія і країни Західної Європи, насамперед Німеччина. За результатами аналізу визначено основні можливості, що відкриваються при врахуванні екологічного фактору в підвищенні міжнародної конкурентоспроможності. Доведено що, перехід на нову модель розвитку відбувається не сам по собі, а з допомогою цілеспрямованої екологічної політики, яка сприяє зниженню витрат компаній, створенню нових ринків для продукції компаній, відходу з ринку компаній, не здатних витримувати високі екологічні стандарти, захисту передового екологічно орієнтованого бізнесу від іноземної конкуренції. Отримано висновок, що поєднання економічного та екологічного чинника міжнародної конкурентоспроможності формує нову модель економічного розвитку, яка відповідає реаліям глобалізованої економіки початку третього тисячоліття.

Дугінець А.В. Современные экологические факторы формирования международной конкурентоспособности европейских стран.

В исследовании определено, что правительства развитых стран ставят экологию в качестве одного из центральных направлений своей политики, делая природоохранный аспект все более

важним фактором конкурентоспособности и стратегии развития международного бизнеса. Исследовано основные индикаторы «индекса глобальной конкурентоспособности, скорректированного на постоянство». Определено, что в большинстве развитых стран в результате осуществления концепции устойчивого развития происходят глубокие изменения в структуре национальной экономики, ускоренно внедряются передовые ресурсосберегающие технологии, формируются новые отрасли производства. Мероприятия по охране окружающей среды часто приводят к прямому снижению издержек производства благодаря сокращению производственных затрат, минимизации потерь переработки отходов. Лидирующие позиции по созданию экологических производств и экспорта экологической продукции занимают США, Япония и страны Западной Европы, прежде всего Германия. По результатам анализа определены основные возможности, открывающиеся при учете экологического фактора в повышении международной конкурентоспособности. Доказано что переход на новую модель развития происходит не сам по себе, а с помощью целенаправленной экологической политики, которая способствует снижению затрат компаний, созданию новых рынков для продукции компаний, ухода с рынка компаний, не способных выдерживать высокие экологические стандарты, защиты передового экологически ориентированного бизнеса от иностранной конкуренции. Сделан вывод, что сочетание экономического и экологического фактора международной конкурентоспособности формирует новую модель экономического развития, которая соответствует реалиям глобализации экономики начале третьего тысячелетия.

Постановка проблеми. Важливою особливістю глобалізації економіки на початку XXI століття є тісний взаємозв'язок її розвитку із змінами у навколишньому середовищі, з впливом екології на основні форми міжнародних економічних відносин. У цьому зв'язку особливої актуальності набуває розуміння процесів, які пов'язані з такими проблемами, як забруднення і руйнування елементів навколишнього середовища та вичерпність ресурсів. Глобальні екологічні проблеми стали усвідомлюватися як загроза можливостям розвитку наступним поколінням. З огляду на це уряди розвинених країн ставлять екологію в якості одного з центральних напрямків своєї політики, роблячи природоохоронний аспект все більш важливим фактором конкурентоспроможності та стратегії розвитку міжнародного бізнесу. Необхідно відзначити, що найбільш ефективно поєднання еколого-економічних складових знайшло відображення у стратегіях розвитку європейських країн, що робить актуальним дослідження їхнього досвіду з метою переймання іншими акторами світової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження впливу різних факторів на міжнародну конкурентоспроможність країн присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: О.Білоруса, А.Бранденбургера, Р.Вернона, Б.Губського, Г.Грубера, Р.Кантера, І.Кірцнера, С.Коуена, П.Кругмана, В.Леонтьєва, С.Ліндера, Ф.Ліста, Д.Лук'яненка, А.Маршалла, Дж.Міля, Б.Оліна, Ю.Пахомова, А.Поручника, Р.Солоу, С.Уінтера, Е.Чемберліна, Й.Шумпетера, Ф.Хайєка, Дж.Хікса та багатьох інших. Але, якщо зважати на вимоги сьогодення, то потрібно провести більш ґрунтовний аналіз впливу саме екологічних факторів на міжнародну конкурентоспроможність європейських країн, що є лідерами по впровадженню концепції «зеленого бізнесу», яка дозволяє значно збільшити ефективність використання ресурсів та зменшити затрати.

Мета статті. Метою дослідження є аналіз сучасних екологічних чинників формування міжнародної конкурентоспроможності європейських країн.

Виклад основного матеріалу. Підвищення конкурентоспроможності - одне з основних завдань Європейського союзу поточного десятиліття. Причому одним з основних напрямків, на яких, на думку лідерів ЄС, необхідно зосередити зусилля для поліпшення конкурентних позицій об'єднання, є забезпечення економічного зростання, не вступаючи в протиріччя із завданням збереження довкілля. Розуміння значущості впливу екологічного чинника на конкурентоспроможність країни, його використання для зміцнення економічних позицій і підвищення конкурентоспроможності національних товарів на світових ринках, визначення комплексу сприятливих для цього умов знайшло своє відображення в розрахунках "індексу глобальної конкурентоспроможності, скоригованого на сталість" (Sustainability-Adjusted Global Competitiveness Index), заснованого в 2013 році Всесвітнім економічним форумом у Давосі (Швейцарія). Там вперше були представлені результати рейтингового ранжування країн на ієрархічній драбині "конкурентоспроможності, скоригованої на сталість" паралельно традиційному рейтингу по рівню національної конкурентоспроможності.

Базовими складовими цього нового інтегрального індексу є комплексний показник соціальної сталості нарівні з показником екологічної сталості, який, за визначенням, вимірює вплив "сукупності інститутів, політик і факторів, що забезпечують ефективне управління ресурсами заради процвітання нинішніх та майбутніх поколінь". Показник екологічної сталості об'єднує, в свою чергу, три комплексних блоку з притаманними їм певними індикаторами - блок параметрів екологічної політики, блок використання поновлюваних ресурсів та блок деградації навколишнього природного середовища [1]. При цьому найважливішою складовою комплексного показника екологічної сталості виступає саме блок параметрів екологічної політики, виявляючи провідне значення дієвості екологічної політики для забезпечення "сталості" конкурентоспроможності національного господарства економіки через відповідні ("сталі") еколого-економічні умови його функціонування. Таким чином, удосконалюючи тактику національної екологічної та економічної політики, важливо спрямовувати і концентрувати практичні зусилля на реалізацію в першу чергу завдань щодо підвищення ефективності дотримання нормативних актів в галузі охорони навколишнього середовища; зростанню числа ратифікованих міжнародних екологічних угод; посилення охорони наземних біоценозів; підвищенню інтенсивності використання води у сільському господарстві; призупиненню процесу зменшення площі лісів (втрати лісів); оптимізації вилову рибних ресурсів; зниження рівня забруднення дрібними частинками; зниження обсягів викидів двоокису вуглецю; поліпшенню якості навколишнього середовища. У більшості розвинених країн в результаті здійснення концепції сталого розвитку відбуваються глибокі зміни в структурі національної економіки, прискорено впроваджуються передові ресурсозберігаючі технології, формуються нові галузі виробництва. Заходи з охорони навколишнього середовища часто призводять до прямого зниження витрат виробництва завдяки скороченню виробничих витрат, мінімізації втрат переробки відходів. Лідруючі позиції по створенню екологічних виробництв та експорту екологічної продукції займають США, Японія і країни Західної Європи, насамперед Німеччина.

Слід зазначити, що найчастіше екологічні проблеми відкривають перед європейськими компаніями додаткові можливості для розвитку ділової активності. Головна передумова виникнення таких можливостей - поява і постійне вдосконалення нових технологій, які є основою реалізації нової політики компаній. Наприклад, деякі компанії, приймаючи ресурсозберігаючі заходи, змогли розробити технології виробництва нової продукції, що підвищило їх конкурентні переваги. Так, спроба знизити споживання кисню для очищення рідких викидів в водостоки змусила компанію "Ай Сі Ай агрокемікале" розробити нову технологію з обробки стоків, яка виявилася дуже ефективною і стала користуватися таким попитом, що зараз побудовано вже більше 50 заводів по обробці багатьох видів промислових і муніципальних рідких відходів. Мабуть, одна з головних нових можливостей для бізнесу – швидкий розвиток світового ринку екологічно чистої продукції, який фактично охоплює всі сфери виробництва та послуг. Слід зазначити, що поки не існує загальноприйнятої міжнародної класифікації цього нового ринку в різних країнах в це поняття входить різна продукція. Наприклад, за визначенням Європейської комісії, екологічні галузі це виробництво товарів і послуг з вимірювання, запобігання, обмеження або виправлення екологічної шкоди, ліквідації відходів і зниження рівня шуму, а також екологічно чисті технології, застосування яких мінімізує використання сировини і забруднення навколишнього середовища. За результатами дослідження відкритих джерел, можна відзначити наступні основні можливості, що відкриваються при врахуванні екологічного фактору в підвищенні міжнародної конкурентоспроможності.

1. Поліпшення існуючої продукції шляхом її адаптації до нових екологічних вимогам. Багато діючі компанії розширюють свій бізнес, пристосовуючи вже випускається продукцію або методи виробництва до нових потреб ринку. Прикладом вдалої реалізації подібної стратегії може служити популярний в Німеччині бренд "Happy Chicken" (Щасливий Курча). Спочатку таке маркування дійсно ставилася на бройлерних курчат, вирощених в екологічно чистих умовах, без застосування генетично зміненого корму і штучних кормових добавок. Потім під цим брендом стали випускатися інші продукти харчування. На сьогоднішній день популярність цього бренду в Німеччині настільки велика, що навіть незважаючи на вищу ціну (в порівнянні із звичайною продукцією), продукти з маркуванням "Happy Chicken" користуються дуже високим попитом. Тенденцією 1990-х років можна назвати новий підхід, відповідно до якого фірми переглядають вплив їхньої продукції на навколишнє середовище протягом всього життєвого циклу товарів, починаючи з моменту їх виробництва до утилізації після виходу з ужитку (концепція "from cradle to grave"). Наприклад, канадська компанія "Блек енд Декер" в рамках цієї концепції розробила програму вилучення отслужившей продукції у покупця для переробки її компонентів.

2. Розробка принципово нової продукції і навіть створення для цієї мети спеціалізованих компаній. Необхідність вирішення екологічних проблем і жорстка конкуренція на ринку відкривають широкі можливості по розробці, виробництву і збуту абсолютно нової продукції замість екологічно небезпечною. При цьому найбільші перспективи компаніям дає випереджальна стратегія. У ряді випадків фірми створюють нову продукцію з відходів виробництва.

3. Залучення іноземних інвестицій. Швидкий розвиток ринку екологічних товарів і послуг в ряді випадків призводить до небажання компаній впроваджувати нову продукцію, яка може застаріти раніше, ніж її продажі почнуть приносити прибуток. Для зниження ступеня ризику фірми намагаються залучити зарубіжних інвесторів, особливо з країн, де вже існує розвинений ринок екологічних товарів і послуг. Крім розподілу ризиків прямі іноземні інвестиції відкривають можливості отримання нових технологій і розширення ринків збуту.

4. Можливість надання екологічних послуг у формі інформаційної, консультаційної, експертної допомоги у вирішенні природоохоронних проблем, підготовки фахівців-екологів і т.д. Подібні послуги часто надаються фірмами-виробниками екологічних товарів, але з'являються і спеціалізовані компанії, наприклад, інжинірингові, які розробляють проекти екологічної реконструкції виробництва. Ці компанії дають рекомендації щодо найбільш підходящих замовнику видів очисного обладнання, його будівництва, ремонту та експлуатації. Інші нові області послуг технічні консультації, екологічна оцінка та аудит, управління відходами і переробкою, транспортні послуги, роздрібна торгівля, "зелені" реклама і маркетинг. Більшість компаній, що надають такі послуги, діють на глобальному рівні, хоча існують і підприємства, що працюють на місцевих та регіональних ринках. Прикладом успішної дії на ринку послуг може служити компанія "ЕКОТЕК", що надає цілий набір консультаційних послуг в галузі екології, включаючи базу даних POLMARK, що містить інформацію про екологічні технології більшості європейських фірм.

Численні дослідження, зокрема Світового банку, підтверджують, що на противагу існуючим уявленням, країни, що враховують екологічний фактор і мають найбільш жорсткі екологічні стандарти, як правило, є найбільш конкурентоспроможними. Оскільки в сучасних умовах міжнародна конкурентоспроможність країни визначається наявністю в структурі її експорту технічно передових екологічних виробів. Так, наприклад, Німеччина, де діють жорсткі екологічні стандарти, збільшила частку експорту екологічних товарів, незважаючи на ослаблення позицій на ринку промислової продукції в цілому. На цю країну припадає 43% екологічних патентів на товари, які отримали міжнародне визнання. Таким чином, екологічна продукція стала для Німеччини предметом спеціалізації і сприяла підвищенню її міжнародної конкурентоспроможності.

Практичним доказом того, що завдяки врахуванню екологічного фактору компанії можуть підвищити конкурентоспроможність, є участь багатьох великих компаній в добровільних програмах по зниженню рівня забруднення, що дозволили одночасно знизити витрати виробництва. Так, компанія "ЗМ" реалізує програму PPP (Зменшення забруднення окупається), "Шеврон" програму Smart (Економія грошей і зниження забруднень), "Тексако" - WOW (Ліквідація відходів). Ще одним свідченням нового ставлення бізнесу до навколишнього середовища стала активізація громадських організацій ділових кіл. Ці організації працюють над проблемами екологічної політики в рамках окремих фірм і в рамках спільного відстоювання своїх інтересів та координації зусиль у галузі екології. Це підтверджує тезу що, перехід на нову модель розвитку відбувається не сам по собі, а з допомогою цілеспрямованої екологічної політики. Засобом її реалізації, що забезпечує міжнародну конкурентоспроможність національного бізнесу і, в кінцевому рахунку, конкурентні переваги країни в цілому, стають державні інструменти екологічної політики. В першу чергу це - активне впровадження і послідовне посилення природоохоронного законодавства.

Екологічне законодавство може об'єктивно сприяти: зниженню витрат компаній. Так, німецька целюлозно-паперова промисловість виграла від введення суворих законів з переробки використаної продукції, що сприяло зростанню поставок дешевої целюлози з вторинної сировини; створенню нових ринків для продукції компаній. Наприклад, жорсткість в 1993-1994 рр. у Великобританії законів про поховання відходів призвело до розвитку ринку управління відходами. Обговорення та прийняття закону про обов'язкове застосування розроблених англійською фірмою "Джонсон Матті" автомобільних каталізаторів привели до створення нової галузі промисловості і значного зростання виробництва в суміжних областях; відходу з ринку компаній, не здатних витримувати високі екологічні стандарти. Прикладом можуть служити плани США підвищити стандарти на поховання відходів на початку 1990-х років. Прийняття законів було відкладено, але згодом найбільша компанія "Уелті менеджмент" наполягла на їх прийнятті, оскільки вони сприяли виходу з ринку низки діючих компаній і перешкождали появі нових конкурентів; захисту передового

екологічно орієнтованого бізнесу від іноземної конкуренції. Наприклад, Данія в 1988 р заборонила використання та імпорт одноразових питних контейнерів під приводом обмеження обсягів сміття, що сприяло усуненню зарубіжних конкурентів, яким було складно і дорого транспортувати продукцію в скляній упаковці при відносно невеликому обсязі данського ринку.

Прийняття екологічного законодавства - важливий крок на шляху реалізації екологічної політики. Однак найбільш складним є не саме встановлення стандартів, а їх випереджаюче прийняття, постійне посилення і контроль за виконанням, що і відбувається в розвинених країнах Заходу. Особливо цей процес став помітний в 90ті роки. Так, як вже було сказано, однією з головних причин успіху Німеччини в експорті екологічних товарів і технологій є раннє прийняття жорсткого екологічного законодавства. Воно викликало зміна структури внутрішнього попиту раніше, ніж в інших країнах, і дало такий спосіб Німеччини технологічну перевагу в боротьбі з конкурентами.

Одночасно з державою бізнес розробляє і ефективно застосовує цілу систему своїх власних інструментів екологічної політики для досягнення конкурентних переваг. Це не просто окремі заходи екологічної політики, а формування нової філософії бізнесу. Екологічні вимоги стають невід'ємною частиною корпоративної стратегії найбільш передових фірм і сприяють як просуванню нової продукції на світові ринки, так і збереженню вже завойованих позицій у світовій економіці. Екологічний інструментарій на рівні компаній включає цілий арсенал засобів, найбільш важливими з яких є екологічна оцінка та її нове більш широке поняття "оцінка життєвого циклу товару", екологічний аудит, екологічна звітність, екологічний менеджмент, екоупаковка, екомаркування.

Висновки. Підсумовуючі слід зазначити, що актуальна в останні десятиліття концепція сталого економічного зростання європейських країн передбачає нерозривне поєднання економічного та екологічного чинника їх міжнародної конкурентоспроможності. По суті, мова йде про формування нової моделі економічного розвитку, що відповідає реаліям глобалізованої економіки початку третього тисячоліття. Україна може і повинна використовувати міжнародний досвід підвищення конкурентоспроможності для розробки нової економічної стратегії, яка враховує екологічний фактор та можливості використання конкурентних переваг, що відкриваються. Але формулювання рекомендації щодо удосконалення української політики в галузі охорони навколишнього середовища та переорієнтації економічної політики в бік інтеграції в неї екологічної складової вимагають подальших ґрунтовних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Bilbao-Osorio B., Blanke J., Crotti R. et al. Assessing the Sustainable Competitiveness of Nations. Chapter 1.2. // The Global Competitiveness Report 2012–2013. Insight Report, World Economic Forum. - http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Chapter1%202012-13.pdf.
2. European competitiveness report 2003 SEC (2003) 1299 Commission staff working document. Luxembourg, 2003.
3. European innovation Scoreboard 2003, SEC (2003) 1255 European Composition, Luxembourg, 2003.
4. Environmental tax reform and competitiveness // Low Carbon Green Growth Roadmap for Asia and the Pacific: Fact Sheet. - www.unescap.org/.../environment/.../roadmap/...fact_sheets/Fact%20Sheets/FS-Environmental-tax-reform-and-competitiveness.pdf.
5. Porter M. Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Microeconomic Competitiveness Index. www.weforum.org.
6. Peter J. Buckley. The changing global context of international business. Macmillan. U.K. 2003, P. 94
7. The Global Competitiveness Report 2012–2013. Insight Report, World Economic Forum. - http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf.

Bibliography:

1. Bilbao-Osorio B., Blanke J., Crotti R. et al. Assessing the Sustainable Competitiveness of Nations. Chapter 1.2. // The Global Competitiveness Report 2012–2013. Insight Report, World Economic Forum. available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Chapter1%202012-13.pdf.
2. European competitiveness report 2003 SEC (2003) 1299 Commission staff working document. Luxembourg.
3. European innovation Scoreboard 2003, SEC (2003) 1255 European Composition, Luxembourg.
4. Environmental tax reform and competitiveness // Low Carbon Green Growth Roadmap for Asia and the Pacific: Fact Sheet. available at:

www.unescap.org/.../environment/.../roadmap/...fact_sheets/Fact%20Sheets/FS-Environmental-tax-reform-and-competitiveness.pdf.

5. Porter M. Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Microeconomic Competitiveness Index. available at: www.weforum.org.

6. Peter J. Buckley. (2003) The changing global context of international business. Macmillan. U.K. P. 94

7. The Global Competitiveness Report 2012–2013. Insight Report, World Economic Forum. available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf.

Ключевые слова: устойчивое развитие, международная конкурентоспособность, рейтинг глобальной конкурентоспособности, экологическая политика, экологическое законодательство.

Ключові слова: сталий розвиток, міжнародна конкурентоспроможність, рейтинг глобальної конкурентоспроможності, екологічна політика, екологічне законодавство.

Keywords: sustainable development, international competitiveness, the rating of global competitiveness, environmental policy, environmental legislation.

Рецензент: Юхименко В.В., д. е. н, професор, каф. міжнародної економіки КНТЕУ

УДК 332.14(477.53)

ПРІОРИТЕТИ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ

Комеліна Ольга Владимировна, д.е.н., професор Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, м. Полтава.

Міняйленко Інна Валентинівна, ст. викладач кафедри економіки підприємства та управління персоналом, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава,

Komelina Olga, Ph.D., professor of Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk, Poltava

Minyaylenko Inna, senior lecturer of the Department of Business Economics and Human Resources Management, Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuka, Poltava.

Komelina O., Minyaylenko I. Priorities of spatial development Poltava region.

Conceptual foundations of strategic planning of spatial development of the region described in the scientific research. Key priorities for spatial development defined. The main provisions of the strategic guidelines for spatial development of regional economy described. Strategy of the main components of the structure- region - agriculture and industry developed. Financial support implementation of these strategies and economic and social rationale for their implementation defined. The optimal ratio of structure – element spatial size of the region is theoretically justified.

In Ukrainian and its regions the economic crisis has put forward, the problem of choosing the strategy for further development of the national economy. In this regard, it is necessary the form the model of national economy, to determine its structure, to forecast and plan individual components, taking into account new objectives related to regional economic space and building a socially oriented economy.

Studies of regional economy, in particular the study of the parameters in the dynamics, allow to identify the positive and negative changes in the qualitative and quantitative indicators of regions economic activity. This requires a deep and qualitative evaluation component analysis and spatial development prospects of the country and regions.

The main way out of the crisis situation is the formation of a strategic plan for spatial development of the regional economy.

The purpose of the strategic guidelines spatial development is the identification of priority sectors (economic activities) and their enterprises that can produce competitive on the domestic and foreign markets products and ensure economic growth. Branches that are not able to produce competitive products that require restructuring, modernization, equipment and technology. Therefore, the formation of spatial development strategies need to consider innovative component.